

Basisopleiding Bedrijfshulpverlener

Nederlands Instituut voor Bedrijfshulpverlening

Basisopleiding Bedrijfshulpverlener

Nederlands Instituut voor Bedrijfshulpverlening

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopiëren, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het NIBHV.

Het NIBHV besteedt de grootst mogelijke zorg aan de inhoud van de leerstof, maar aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele inhoudelijke fouten.

13e druk, augustus 2006

© NIBHV

ISBN-10: 90-76966-59-1

ISBN-13: 978-90-76966-59-5

Nederlands Instituut voor Bedrijfshulpverlening
Postbus 8714, 3009 AS Rotterdam
Hoofdweg 240, 3067 GJ Rotterdam

Voorwoord

Het NIBHV is een onafhankelijk instituut dat zich richt op het produceren van kwalitatief hoogwaardige producten voor de bedrijfshulpverlening. Het NIBHV ontwikkelt onder andere les- en leerstof. Het NIBHV verzorgt zelf geen opleidingen. Hiervoor kunt u terecht bij de opleidingsinstituten.

Dit boek beschrijft de basisvaardigheden die een bedrijfshulpverlener moet beheersen om zijn taken te kunnen uitvoeren. Het gaat dan om:

- het verlenen van eerste hulp bij ongevallen;
- het beperken en bestrijden van brand en het voorkomen en beperken van ongevallen;
- het in noodsituaties alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of de inrichting;
- het alarmeren van en samenwerken met de hulpverleningsorganisaties.

Deze taken zijn omschreven in artikel 15 van de Arbo-wet en in het opleidingsprofiel van de bedrijfshulpverlener dat is beschreven in het Brandbeveiligingsconcept Bedrijfshulpverlening uitgegeven door ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

In maart 2006 heeft de Nederlandse Reanimatie Raad de 'Richtlijnen Reanimatie 2006 in Nederland' vastgesteld uitgaand van de Europese richtlijn. In dit boek volgen wij de richtlijnen van de European Resuscitation Council (ERC), waar nodig aangevuld met de nieuwe Nederlandse richtlijnen 2006.

Wij willen onze hartelijke dank uitspreken voor de medewerking van de heren W. de Vries (NRR/ERC), L. Ruyter (Medi-Select) en J.P.J.M. de Munter (GGD Zuidelijke Zuid-Limburg), H. Lip (Meander Ziekenhuis Amersfoort), K. de Wildt (RBOC Marken-Binnen) en G. Voesenek (B&V Bedrijfshulpverlening) aan deze nieuwe uitgave.

Hoewel er aan deze uitgave veel tijd en aandacht is besteed, kan het toch zo zijn dat er onvolkomenheden in voorkomen of dat u suggesties heeft om het boek te verbeteren. Het NIBHV stelt het dan ook zeer op prijs als u uw opmerkingen aangeeft op het evaluatie-formulier dat achter in het boek is opgenomen.

Wij vertrouwen erop dat deze leerstof een positieve bijdrage zal leveren aan de veiligheid op het werk.

J.W.J.G. Ouwehand
Directeur NIBHV

Inhoud

Voorwoord	3
Inleiding	9
1 De bedrijfshulpverlener in beeld	11
1 Waaronder bedrijfshulpverlening?	11
2 Taken van de BHV	11
3 De BHV-organisatie	13
4 Veiligheid voorop	14
5 Alarmeren externe hulpverleningsdiensten	14
6 Nazorg na een inzet	16
Samenvatting	16
Oriënterende opdrachten	18
Vragen	18
2 De eerste hulp-benadering: de géén-lijn	21
1 Het levensbelang van de circulatie	21
2 De eerste hulp-benadering	21
2.1 Benaderen van het slachtoffer	22
2.1.1 Noodvervoersgreep van Rautek	22
2.1.2 Aanspreken en schudden	24
2.2 Roep om hulp	25
2.3 Luchtweg openen	25
2.3.1 Hoofd achterover kantelen en kinlift uitvoeren	26
2.3.2 Slachtoffer van buik naar rug draaien	26
2.4 Ademhaling controleren	27
2.5 Alarmeren van 1-1-2	28
2.6 Reanimeren	28
2.6.1 Borstcompressies geven	29
2.6.2 Alléén borstcompressies geven	30
2.6.3 Beademen	30
2.6.4 Reanimeren door twee BHV'ers	33
2.7 Stabiele zijligging	33
2.8 De Automatische Externe Defibrillator (AED)	35
Samenvatting	36
Oriënterende opdrachten	37
Vragen	37
3 De eerste hulp benadering: overige letsels	39
1 Het slachtoffer beoordelen	39
2 Verslikking	40
2.1 Beoordeling van het slachtoffer	40
2.2 Handelen van de BHV'er	41
3 Shock	42
3.1 Beoordeling van het slachtoffer	42
3.2 Handelen van de BHV'er	42
4 Huidwonden	43
4.1 Beoordeling van het slachtoffer	44
4.2 Handelen van de BHV'er	44
5 Brandwonden	49
5.1 Beoordeling van het slachtoffer	49
5.2 Handelen van de BHV'er	51
6 Wervelletsel	53
6.1 Beoordeling van het slachtoffer	53
6.2 Handelen van de BHV'er	53

7	Botbreuken en ontwrictingen	53
7.1	Beoordeling van het slachtoffer	54
7.2	Handelen van de BHV'er	54
8	Oogletsels	56
8.1	Beoordeling van het slachtoffer	56
8.2	Handelen van de BHV'er	56
	Samenvatting	57
	Oriënterende opdrachten	59
	Vragen	59
4	Communicatie bij een incident	61
1	Het melden van een incident	61
1.1	Een interne melding doen	62
1.2	Brand melden via de handbrandmelder	62
2	Alarmering na ontvangst van de melding	64
3	Alarmerings- en communicatiemiddelen	65
4	Opvang van professionele hulpverleningsdiensten	67
	Samenvatting	68
	Oriënterende opdrachten	68
	Vragen	69
5	Beperken en bestrijden van een beginnende brand	71
1	Brand en de branddriehoek	71
2	Wat een BHV'er kan doen en moet laten	72
2.1	Gevaren bij brand	73
2.2	Wel of niet blussen	74
2.3	Procedure voor het openen van deuren bij vermoeden van brand	75
3	Soorten branden	76
4	Blussen	77
4.1	Brandslanghaspel	78
4.2	Blusdekens	80
4.3	Draagbare blustoestellen	81
4.3.1	Poederblussers	81
4.3.2	CO ₂ -blussers	82
4.3.3	Sproeischuimblussers	83
4.3.4	Schuimblussers	84
4.3.5	Vetblusser	85
5	Droge blusleiding	85
	Samenvatting	86
	Oriënterende opdrachten	87
	Vragen	88
6	Ontruiming	89
1	Ontruimingsprocedure	89
2	Rol van de BHV'er bij een ontruiming	91
3	Voorzieningen	91
3.1	Vluchtwegen	91
3.2	Deurvergrendelingen	93
3.3	Noodverlichting	94
3.4	Rook- en warmte-afvoerinstallaties	94
3.5	Liften	94
3.6	Brandweeringang	95
4	Gedrag tijdens een ontruiming en een ontruimingsoefening	95
	Samenvatting	96
	Oriënterende opdrachten	97
	Vragen	97

Bijlage 1	99
Reanimeren bij kinderen	
Bijlage 2	100
Verslikking bij kinderen	
1.1 Beoordeling van het slachtoffer	100
1.2 Handelen van de BHV'er	100
Bijlage 3	103
Verbanddozen	
Bijlage 4	104
Acute aandoeningen en ziekten	
1 Angina pectoris	104
1.1 Beoordeling van het slachtoffer	104
1.2 Handelen van de BHV'er	104
2 Hartinfarct	104
2.1 Beoordeling van het slachtoffer	104
2.2 Handelen van de BHV'er	104
3 Beroerte	105
3.1 Beoordeling van het slachtoffer	105
3.2 Handelen van de BHV'er	105
4 Epileptische aanvallen	106
4.1 Beoordeling van het slachtoffer	106
4.2 Handelen van de BHV'er	106
5 Suikerziekte of diabetes	106
5.1 Beoordeling van het slachtoffer	107
5.2 Handelen van de BHV'er	107
6 Hersenschudding	107
6.1 Beoordeling van het slachtoffer	107
6.2 Handelen van de BHV'er	107
Bijlage 5	108
Manieren om brand te melden	
Index	110
Antwoorden op de hoofdstukvragen	113
Colofon	114
Evaluatieformulier	

531

532

533

534

535

536

537

538

539

540

541

542

543

544

545

546

547

548

549

550

551

552

553

554

Inleiding

In dit boek komen de kennis en vaardigheden aan bod die bedrijfshulpverleners (BHV'ers) nodig hebben om hun taken goed te kunnen uitvoeren.

Eindtermen

Hieronder volgt een overzicht van de eindtermen eerste hulp met het bijbehorende hoofdstuk.

De cursist kan:

- de taken van de externe hulpverleningsdiensten en de wijze van samenwerking met de BHV in eigen woorden beschrijven (hoofdstuk 1);
- de algemene hulpverleningsregels toepassen (hoofdstuk 1);
- de aanpak die wordt beschreven in de eerste hulpbenadering toepassen en/of uitvoeren (hoofdstuk 2 en 3);
- de regels voor het melden van een incident beschrijven (hoofdstuk 4);
- beschrijven hoe er wordt gealarmeerd op grond van een melding (hoofdstuk 4);
- beschrijven hoe een BHV'er gealarmeerd wordt (hoofdstuk 4);
- omgaan met de communicatiemiddelen die er in zijn bedrijf worden gebruikt (hoofdstuk 4);
- beschrijven hoe de professionele hulpverleners moeten worden opvangen en over welke informatie zij moeten kunnen beschikken (hoofdstuk 4);
- beschrijven hoe brand ontstaat en kan worden geblust (hoofdstuk 5);
- beschrijven wat een BHV'er moet doen en laten in geval van brand (hoofdstuk 5);
- het juiste blusmiddel kiezen bij een brand (hoofdstuk 5);
- draagbare blustoestellen gebruiken om een begin van brand te bestrijden (hoofdstuk 5);
- beschrijven wat een ontruimingsprocedure is en hoe deze in grote lijnen verloopt (hoofdstuk 6);
- beschrijven welke rol een BHV'er heeft bij een ontruiming (hoofdstuk 6);
- beschrijven welke voorzieningen er in een gebouw kunnen zijn aangebracht om een ontruiming soepel te laten verlopen (hoofdstuk 6).

Examen

Het examen Bedrijfshulpverlening bestaat uit een theorie-examen met meerkeuzevragen en een praktijkexamen. Tijdens het praktijkexamen wordt beoordeeld of u in staat bent de verrichtingen die horen bij de eerste hulp-benadering en bij het bestrijden van een begin van brand uit te voeren.

Opzet boek

Het boek is opgebouwd uit een aantal hoofdstukken. In de linkerkantlijn staan steeds de belangrijkste begrippen uit de tekst aangegeven. Dit zijn de margebegrippen. Met behulp van deze begrippen kunt u snel zien wat de belangrijkste zaken uit de tekst zijn. Bovendien vergemakkelijken ze het zoeken in de tekst. De margebegrippen zijn opgenomen in de index. Aan het eind van ieder hoofdstuk is een samenvatting opgenomen waarin de belangrijkste zaken uit een hoofdstuk op een rijtje worden gezet. Per hoofdstuk vindt u oriënterende opdrachten en vragen. De oriënterende opdrachten zijn bedoeld om u voor te bereiden op uw BHV-taak door te onderzoeken hoe de bedrijfshulpverlening in uw bedrijf is geregeld. Met behulp van de vragen kunt u zich voorbereiden op het examen. De antwoorden op die vragen vindt u achter in het boek. Op onze website (www.nibhv.nl) kunt u een proeftoets downloaden.

Waar hij staat kan ook zij worden gelezen.

Voor bedrijf kan ook organisatie, instelling e.d. worden gelezen.

01

De bedrijfshulpverlener in beeld

Bedrijfshulpverleners (BHV'ers) zijn gewone werknemers. Zij ondernemen actie als er in het bedrijf iets gebeurt - er breekt brand uit, iemand breekt een been of er is misschien wel een ontruiming.

In dit hoofdstuk wordt beschreven waarom ieder bedrijf de BHV geregeld moet hebben (paragraaf 1). In paragraaf 2 en 3 gaan we in op de taken en de organisatie van de BHV. In paragraaf 4 staan de algemene hulpverleningsregels centraal.

Waarop moet een BHV'er altijd letten als hij hulp verleent? De BHV vormt een belangrijke eerste schakel in de hulpverlening aan slachtoffers en betrokkenen. De BHV alarmeert zo nodig de professionele hulpverleningsdiensten. In paragraaf 5 komt de wijze van alarmeren van de externe diensten aan bod. Ten slotte staan we stil bij het belang van nazorg na een incident in het bedrijf.

1 Waarom bedrijfshulpverlening?

zorgplicht

*BHV wettelijk
verplicht*

opkomsttijd BHV

*Risico-Inventarisatie
en -Evaluatie*

*BHV-plan schriftelijk
vastleggen*

ontruimingsplan

Uit de wetgeving waaronder de Arbeidsomstandighedenwet (Arbo-wet) blijkt dat de werkgevers moeten zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden voor hun werknemers en derden: de zogeheten zorgplicht. Zij zijn onder andere verplicht te regelen dat als er wordt gewerkt, *altijd* bedrijfshulpverlening (BHV) aanwezig is. De werkgever moet zorgen dat de BHV-taak deskundig en met voldoende middelen kan worden uitgevoerd. In kleinere organisaties (tot 15 werknemers) kan hij dat zelf doen. In grotere organisaties wijst de werkgever werknemers aan om de BHV-taken uit te voeren.

De werkgever dient de BHV zo te organiseren dat de BHV-taken, binnen enkele minuten na het plaatsvinden van een ongeval of brand, op adequate wijze kunnen worden vervuld. Ook dienen de professionele hulpverleningsdiensten na aankomst op adequate wijze te kunnen worden bijgestaan. Het aantal BHV'ers dient zodanig te zijn dat onder alle omstandigheden de vervulling van de BHV-taken gewaarborgd is.

In de Arbo-wet is ook vastgelegd dat iedere werkgever een Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) van zijn bedrijf dient te maken. Een RI&E is een inventarisatie van gevaren en een inschatting van de kans dat die gevaren zullen optreden. Naar aanleiding van de RI&E zullen zogenaamde restrisico's zichtbaar worden. Restrisico's zijn risico's die niet kunnen worden voorkomen door het treffen van preventieve maatregelen. De mogelijke gevolgen van restrisico's moeten via de bedrijfshulpverlening zo klein mogelijk worden gehouden. De BHV wordt ingevuld op basis van de restrisico's. Voorbeelden van restrisico's die in elk bedrijf voorkomen zijn brand, acute ziekten en aandoeningen, vallen en struikelen, aanrijdingen of een beknelling. Daarnaast kunnen er in een bedrijf specifieke risico's gelden, bijvoorbeeld de kans op het vrijkomen van gevaarlijke stoffen. De wijze waarop de BHV is georganiseerd en de maatregelen die in dat verband zijn getroffen, moeten schriftelijk zijn vastgelegd, bij voorkeur in een BHV-plan. Het spreekt voor zich dat regelmatig moet worden gecontroleerd of het plan nog klopt. Zo niet, dan moet het worden aangepast. Ondanks alle voorzorgen kan het gebeuren dat er zich omstandigheden voordoen (brand, rook, hitte, ontploffing en dreiging van buiten) die een efficiënte ontruiming van een gebouw noodzakelijk maken. Daarvoor dient er een ontruimingsplan te zijn. In een ontruimingsplan is vastgelegd hoe het gebouw ontruimd dient te worden. De ontruimingsinstructies maken deel uit van het BHV-plan.

2 Taken van de BHV

BHV is werk

BHV maakt deel uit van het werk. De BHV'er is een werknemer die gewoon aan het werk is, totdat hij een oproep krijgt omdat er een incident is. Dan verleent de BHV hulp aan *alle* personen in het bedrijf en niet alleen aan werknemers.

taken BHV

De BHV'ers dienen ten minste bijstand te verlenen op het gebied van:

- de eerste hulp bij ongevallen;
- het beperken en bestrijden van brand;
- het in een noodsituatie alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of de inrichting;
- het alarmeren van en samenwerken met professionele hulpverleningsorganisaties.

Bovenstaande taken moeten allemaal door de BHV-organisatie worden vervuld. De werkgever is vrij in de manier waarop hij dat doet. Zo kan ervoor worden gekozen om te werken met BHV'ers eerste hulp, BHV'ers brand en ontruiming of BHV'ers die zowel eerste hulp als brand en ontruiming doen, mits alle taken maar op elk moment voldoende kunnen worden gewaarborgd.

Afbeelding 1.1

BHV'er verleent eerste hulp

voorpostfunctie

De BHV'ers vervullen een voorpostfunctie voor de professionele hulpverleningsorganisaties. Dat wil zeggen: zij proberen de gevolgen van een incident te beperken en de tijd te overbruggen tot de professionele hulpverleners zijn gearriveerd.

gidsfunctie

De BHV'er heeft daarnaast ook een belangrijke taak als gids. De BHV'er moet politie, ambulancepersoneel, brandweer of andere hulpverleners de weg wijzen en informatie geven. Dat betekent dat hij bij de ingang van het bedrijf de professionele hulpverleners opwacht. Hij begeleidt hen naar de plaats van het incident (zo dichtbij en veilig mogelijk), of wijst deze op een plattegrond aan. Daarbij vertelt hij duidelijk waar en wat er aan de hand is en welke maatregelen er al genomen zijn en worden. De gidsfunctie is een belangrijke taak: voor de professionele hulpverleners is het immers van belang dat zij snel de juiste informatie krijgen.

Er komen in een bedrijf natuurlijk ook kleinere ongevallen voor waarbij het plakken van een pleister voldoende is. In die gevallen kan de BHV'er het ongeval zelfstandig afhandelen.

Afbeelding 1.2

BHV'er als gids voor de brandweer

3 De BHV-organisatie

functies binnen BHV

In grotere bedrijven kan er behoefte bestaan binnen de BHV meerdere functies te onderscheiden. Naast BHV'ers kunnen er één of meer ploegleider(s) en zonodig een Coördinator/Hoofd BHV worden aangesteld.

BHV'er

De BHV'er heeft alleen uitvoerende taken en werkt bij voorkeur samen in een duo met een andere BHV'er.

ploegleider BHV

Bij een inzet met meerdere BHV'ers kan coördinatie nodig zijn. De werkgever of de leidinggevende kan de coördinatie van de inzet op zich nemen. De werkgever kan de coördinatie echter ook opdragen aan een ploegleider BHV. Een ploegleider heeft een aanvullende opleiding gevolgd waarin hij heeft geleerd leiding te geven aan een inzet.

Als het om een klein voorval gaat, dan kan de BHV'er het wel alleen af. De ploegleider voert dan alleen een controle uit. Als het incident wat complexer is en er meerdere BHV'ers nodig zijn voor de directe hulpverlening, verdeelt de ploegleider de taken en coördineert hij de inzet.

C/HBHV

Meestal delegeert de werkgever werkzaamheden die verbonden zijn met de voorbereiding op de BHV-taak. Hij laat deze taak dan over aan een Coördinator respectievelijk Hoofd bedrijfshulpverlening (C/HBHV). De C/HBHV neemt daarmee niet de verantwoordelijkheid over van de werkgever. Dat kan wettelijk niet. Hij voert alleen die werkzaamheden uit die nodig zijn als voorbereiding op een goede uitoefening van de BHV-taak. De C/HBHV, die niet altijd op het bedrijfsterrein aanwezig hoeft te zijn, bemoeit zich alleen met de voorbereiding op de BHV-taak en niet met de uitvoering. Hij schept alleen de noodzakelijke voorwaarden.

Als de organisatie te complex wordt voor de ploegleider, dan kan de werkgever de coördinatie van het optreden van de BHV'ers opdragen aan de C/HBHV. Er ontstaat dan een combinatiefunctie. Naast de voorbereiding op de BHV, houdt de C/HBHV zich dan ook bezig met het begeleiden van de inzet van de ploegleider met zijn ploeg en de externe hulpverleners.

Naast bovenstaande meer algemene functies binnen de BHV kunnen er ook specialismen worden onderscheiden zoals BHV'er adembescherming en BHV'er in de petrochemie. Er kunnen ook BHV-taken aan een functie worden toegevoegd. Een voorbeeld daarvan is een receptiemedewerker die de interne en externe alarmering regelt bij een incident. De organisatie van de BHV verschilt per bedrijf en hangt nauw samen met restrisico's die de BHV moet afdekken.

beveiligingsdienst

Er zijn bedrijven waar ook beveiliging aanwezig is. De beveiliging kan bij een incident eventueel een taak vervullen in het op afstand houden van publiek en het vrijhouden van de aanrijroute voor de externe hulpverleners. Soms wordt de BHV gekoppeld aan de beveiligingsdienst en voert de beveiligingsdienst ook BHV-taken uit. De werkgever mag de BHV-taken uitbesteden aan een beveiligingsdienst die permanent aanwezig is. De werkgever blijft echter altijd aansprakelijk.

Afbeelding 1.3

BHV'er communiceert met de ploegleider

4 Veiligheid voorop

*algemene hulp-
verleningsregels*

Een BHV'er moet bij een inzet in eerste instantie zorgen dat zijn eigen veiligheid is gegarandeerd. Niemand heeft er iets aan als degene die hulp moet verlenen zelf ook slachtoffer wordt. Bij een inzet zijn er een aantal regels die altijd gelden ongeacht of het om een brand, een ongeval of een ontruiming gaat. We noemen dit de algemene hulpverleningsregels:

1. Let op gevaar.
Neem eerst veiligheidsmaatregelen voor uzelf, voor omstanders en voor slachtoffer(s)/betrokkene(n). Geef een slachtoffer zonodig beschutting.
2. Roep, als u alleen bent, om hulp zodat iemand u kan assisteren.
3. Ga na wat er is gebeurd en maak een inschatting van de situatie: wat is er met het slachtoffer aan de hand? Wat brandt er? Zijn er eventueel slachtoffers? Waarom moet er worden ontruimd? Om welke delen van het gebouw gaat het?
4. Zorg voor deskundige hulp: alarmeer via het interne alarmnummer de benodigde dienst of bel direct 1-1-2.
Blijf bij voorkeur zelf op de plaats van het incident (als dat veilig is) en laat iemand anders zo snel mogelijk deskundige hulp waarschuwen.
5. Handel naar bevind van zaken: stel slachtoffer en betrokkenen gerust, verleen eerste hulp op de plaats waar het slachtoffer ligt, blus de brand of start met ontruimen.

*omgaan met
emotionele reacties*

Het zien van een ongeval kan bij iedereen psychische en/of lichamelijke reacties oproepen. Deze reacties kunnen uiteenlopen van schrikken, zweten, gespannen zijn en inactiviteit tot overactiviteit (hinderlijk in de weg lopen, onrust stoken, schelden en tieren) en paniek.

U hebt dan een bijzonder moeilijke taak. U moet rekening houden met uw eigen reacties (bijvoorbeeld de neiging tot weglopen of niet tot actie kunnen komen) én u moet ervoor zorgen dat de reacties van de omstanders niet storen bij de hulpverlening. Hiervoor zijn geen eenduidige richtlijnen te geven. Blijf rustig en concentreer u op de hulpverlening. Geef duidelijk aan dat u BHV'er bent en nu de leiding neemt. Verzoek iedereen om uw aanwijzingen op te volgen.

5 Alarmeren externe hulpverleningsdiensten

*externe hulp-
verleningsdiensten*

De BHV staat er niet alleen voor. Als het nodig is zullen professionele hulpverleningsdiensten het snel overnemen. De BHV'ers blijven op de achtergrond beschikbaar voor ondersteuning van de professionele diensten en het overdragen van belangrijke gegevens. Ook kan de door de BHV ingezette actie worden voortgezet, maar dan onder verantwoordelijkheid van de professionele hulpverleners. Dit is bijvoorbeeld het geval bij een ontruiming.

Elke hulpverleningsdienst heeft zijn eigen wettelijke takenpakket

ambulancedienst

De ambulancedienst heeft tot taak op snelle en adequate wijze eerste medische hulp te verlenen op de plaats van het incident en indien nodig het slachtoffer te vervoeren naar het ziekenhuis. Hiervoor heeft een ambulancedienst meerdere ambulances beschikbaar bemand door een ambulanceteam. Het ambulanceteam bestaat uit een ambulanceverpleegkundige en een ambulancechauffeur.

De ambulance komt niet uit zichzelf, maar zal moeten worden gealarmeerd.

De ambulance moet binnen 15 minuten na ontvangst van de melding ter plaatse van het ongeval zijn. Maar alarmeren alléén is niet voldoende. Er mag vanuit worden gegaan dat de ambulance de weg niet kent op het bedrijfsterrein.

De melding van het ongeval moet daarom zo nauwkeurig mogelijk zijn, eventueel moet rekening worden gehouden met begeleiding van de ambulance op het terrein. Dit is meestal een taak voor de BHV (gidsfunctie).

De BHV'er neemt in afwachting van de ambulance maatregelen om de toestand van het slachtoffer te stabiliseren. Na aankomst van de ambulance licht hij de verpleegkundige zo goed mogelijk in over de toestand van het slachtoffer. Bij aankomst volgt het ambulancepersoneel een vooraf opgesteld protocol waarin is beschreven hoe zij het slachtoffer moeten benaderen en hulp moeten verlenen. Op grond van dit protocol geven zij de BHV'ers aanwijzingen.

brandweer

De brandweer richt zich op het redden van mens en dier, het voorkomen van uitbreiding van brand en het bestrijden van brand. De brandweer arriveert in de regel ongeveer zes tot acht minuten na de melding afhankelijk van de plaatselijke situatie. Naast het blussen van een brand verleent de brandweer ook hulp aan mensen die bekneeld zijn of in een lift vast zitten. Ze hebben hiervoor speciale apparatuur. Ook hebben ze bijvoorbeeld apparatuur om te meten of er gevaarlijke stoffen vrijkomen.

Ook de brandweer moet worden gealarmeerd. Ook hier geldt dat de nauwkeurigheid van de melding van een incident van groot belang is. De brandweer beschikt niet alleen over gereedschappen, maar ook over specialistische voertuigen, die voor bepaalde soorten incidenten zijn ontwikkeld. Zijn er specialistische voertuigen zoals een hoogwerker nodig, dan is het gewenst dat deze direct meegaan met het blusvoertuig. De centralist zal bij de melding vragen stellen om te achterhalen of dit nodig is.

politie

De politie heeft als belangrijkste taak de bescherming van de rechtsorde. Het gaat dan om de opsporing, vaststelling en vastlegging van strafbare feiten en de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Bijvoorbeeld bij een ontruiming bij een bommelding. De politie heeft ook een algemene hulpverleningstaak. Als brandweer en/of ambulance worden gealarmeerd zal de Alarmcentrale of Meldkamer Ambulancezorg (MKA) zo nodig ook de politie alarmeren.

interne alarmnummer

In veel bedrijven moet een incident gemeld worden via het interne alarmnummer. Degene die het interne alarmnummer beheert, brengt de alarmorganisatie op gang. Hij zorgt voor de interne en externe alarmering: hij belt 1-1-2 en alarmeert de BHV-organisatie volgens de in het bedrijf geldende procedures. Op deze wijze kan de hulpverlening efficiënt en gecoördineerd verlopen.

1-1-2

Als 1-1-2 wordt gebeld, wordt direct doorgeschakeld met de 1-1-2 centrale die vraagt welke dienst nodig is, in welke gemeente het incident heeft plaatsgevonden en op welke locatie. Zij kunnen ook aanvullende vragen stellen. De centralist kan doorverbinden naar:

- de MKA: in geval van incidenten waarbij medische hulpverlening nodig is;
- naar de brandweer: onder andere in geval van brand, hulpverlening bij beknellingen, ongevallen op moeilijk bereikbare plaatsen, verkeersongevallen;
- de politie: bijvoorbeeld bij een bommelding of voor het op afstand houden van ramp-toeristen bij een brand.

0900-8844

Politie, brandweer en ambulancediensten worden gealarmeerd vanuit één geïntegreerde meldkamer. Als uit een melding blijkt dat naast de inzet van de ambulancedienst ook de politie een taak heeft, wordt die gelijktijdig gealarmeerd.

Bij NIET spoedeisende meldingen kan ook gemeld worden via het 0900-8844 nummer. U wordt dan verbonden met een callcenter van de politie dat u vervolgens in eerste instantie doorschakelt naar de politie en de Alarmcentrale van de brandweer. Het callcenter kan eventueel doorschakelen naar de ambulancedienst.

In sommige regio's is het mogelijk direct een ambulance te bellen.

wie, waar, wat

De centralist van de meldkamer zal een aantal vragen stellen:

- WIE bent u? (naam van de melder)
- WAAR moet de hulp naar toe komen?
- WAT is er gebeurd en wat is er aan de hand? Meld het aantal betrokkenen/slachtoffers en wat er gebeurd is. Bijvoorbeeld een slachtoffer met een circulatiestilstand, brand in de keuken of een ontruimingsalarm in de werkplaats.

blijf aan de telefoon

Blijf aan de telefoon totdat de centralist aangeeft dat er mag worden opgehangen. Ga terug naar de plaats van het incident of laat degene die gemeld heeft terugkomen om u te informeren.

6 Nazorg na een inzet

verwerking

Soms blijkt, dagen of weken na het ongeval, dat u of uw collega's de herinnering aan het gebeurde niet kunnen verwerken. Het is dan goed daar veel met anderen over te praten. Sommige bedrijven beschikken over een Bedrijfsopvangteam (BOT) dat na een incident nazorg kan bieden.

Wees na een schokkende gebeurtenis alert op afwijkend gedrag van medewerkers. Denk daarbij bijvoorbeeld aan opmerkelijk stil gedrag bij een collega die normaal niet zo stil is of een collega die concentratieproblemen heeft.

Bedenk dat u als BHV'er wel een luisterend oor kan bieden, maar geen professional in traumabehandeling bent. Zoek op tijd professionele hulp. Denk niet dat op vakantie gaan of thuis zitten 'vanzelf' tot een oplossing leidt.

Afbeelding 1.4
nazorg na een inzet

Samenvatting

Werkgevers hebben de plicht te zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden. Werkgevers zijn wettelijk verplicht te regelen dat als er wordt gewerkt, *altijd* bedrijfshulpverlening (BHV) aanwezig is. De BHV-taak moet deskundig en met voldoende middelen worden uitgevoerd. In organisaties tot 15 werknemers kan de werkgever zelf de BHV uitvoeren. In grotere organisaties wijst de werkgever werknemers aan om de BHV-taken uit te voeren. De werkgever dient de BHV zo te organiseren dat:

- de BHV-taken, binnen enkele minuten na het plaatsvinden van een ongeval of brand, op adequate wijze kunnen worden vervuld;
- de professionele hulpverleningsdiensten na aankomst op adequate wijze worden bijgestaan.

Het aantal BHV'ers dient zodanig te zijn dat onder alle omstandigheden de vervulling van de BHV-taken gewaarborgd is.

Iedere werkgever moet een Risico- Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) van zijn bedrijf maken. De BHV wordt ingevuld op basis van de restrisico's uit de RI&E.

De wijze waarop de BHV is geregeld, moet schriftelijk zijn vastgelegd, bij voorkeur in een BHV-plan.

BHV maakt deel uit van het werk. De BHV verleent hulp aan *alle* personen in het bedrijf en niet alleen aan werknemers.

De BHV'ers dienen ten minste bijstand te verlenen op het gebied van:

- de eerste hulp bij ongevallen;
- het beperken en bestrijden van brand;
- het in een noodsituatie alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen in het bedrijf of de inrichting;
- het alarmeren van en samenwerken met professionele hulpverleningsorganisaties.

Bovenstaande taken moeten allemaal door de BHV-organisatie worden vervuld.

BHV'ers vervullen een voorpostfunctie en een gidsfunctie voor de professionele hulpverleners.

Binnen de BHV kunnen verschillende functies worden onderscheiden: BHV'er, ploegleider BHV en C/HBHV. In sommige bedrijven vervult ook de beveiligingsdienst BHV-taken.

Een BHV'er moet werken volgens de algemene hulpverleningsregels:

1. Let op gevaar. Geef een slachtoffer zonodig beschutting.
 2. Roep, als u alleen bent, om hulp zodat iemand u kan assisteren.
 3. Ga na wat er is gebeurd en maak een inschatting van de situatie.
 4. Zorg voor deskundige hulp: alarmeer via het interne alarmnummer de benodigde dienst of bel direct 1-1-2.
 5. Handel naar bevind van zaken: stel slachtoffer en betrokkenen gerust, verleen eerste hulp op de plaats waar het slachtoffer ligt, blus de brand of start met ontruimen.
- Een rustige houding kan bijdragen aan een juiste opvang van emotionele reacties.

Elke externe hulpverleningsdienst heeft zijn eigen wettelijke takenpakket.

De ambulancedienst heeft tot taak op snelle en adequate wijze eerste medische hulp te verlenen op de plaats van het incident en indien nodig het slachtoffer te vervoeren naar het ziekenhuis. De ambulance moet binnen 15 minuten na ontvangst van de melding ter plaatse van het ongeval zijn. De BHV'er neemt in afwachting van de ambulance maatregelen om de toestand van het slachtoffer te stabiliseren.

De brandweer richt zich op het redden van mens en dier, het voorkomen van uitbreiding van brand en het bestrijden van brand. De brandweer arriveert in de regel ongeveer zes tot acht minuten na de melding afhankelijk van de plaatselijke situatie.

De politie heeft als belangrijkste taak de bescherming van de rechtsorde. De politie heeft ook een algemene hulpverleningstaak.

In veel bedrijven moet een incident gemeld worden via het interne alarmnummer.

Degene die het interne alarmnummer beheert, brengt de alarmorganisatie op gang.

Als 1-1-2 wordt gebeld, wordt direct doorgeschakeld met de 1-1-2 centrale die vraagt welke dienst nodig is, in welke gemeente het incident heeft plaatsgevonden en op welke locatie.

Politie, brandweer en ambulancediensten worden gealarmeerd vanuit één geïntegreerde meldkamer. Bij NIET spoedeisende meldingen kan ook gemeld worden via het 0900-8844 nummer.

De centralist van de meldkamer zal een aantal vragen stellen: wie, waar, wat. Blijf aan de telefoon totdat de centralist aangeeft dat er mag worden opgehangen.

Praten over een incident kan helpen bij de verwerking. Een Bedrijfsopvangteam (BOT) kan na een incident nazorg bieden.

Oriënterende opdrachten

1. Ga na of er in uw bedrijf een RI&E is: ja/nee
 - a. Wanneer is deze RI&E uitgevoerd?
 - b. Welke restrisico's zijn erin beschreven?
2. Hoe is de BHV in uw bedrijf georganiseerd?
 - a. Zijn er in uw bedrijf BHV'ers? Zo ja, hoeveel?
 - b. Zijn er BHV'ers met speciale taken (ontruiming, eerste hulp, overige taken)?
 - c. Zijn er ploegleiders?
 - d. Is er een C/HBHV?
 - e. Is er een BHV-plan of ander plan waarin de BHV-organisatie is vastgelegd?
3. Wat is het interne alarmnummer bij u in het bedrijf?
4. Is er in uw bedrijf iets geregeld voor de opvang van BHV'ers en personeel na een incident? ja/nee

Vragen

1. Hoe snel na een melding moet de BHV starten met het uitvoeren van haar taken?
 - a. binnen 6 minuten
 - b. binnen 8 minuten
 - c. binnen enkele minuten
2. Welke taak behoort tot de taken van bedrijfshulpverleners?
 - a. adviseren van brandweer en ambulancepersoneel
 - b. evacueren van medewerkers en bezoekers
 - c. onderhouden van contacten met de plaatselijke pers
3. Wat is een belangrijke taak voor de BHV'er als een professionele hulpverleningsdienst aankomt?
 - a. de weg wijzen naar de plaats van het incident
 - b. vaststellen hoeveel professionele hulpverleners nodig zijn
 - c. voeren van het bevel over alle hulpverleners die betrokken zijn bij het incident

4. Wat is de werkgever verplicht op grond van de Arbeidsomstandighedenwet?
De werkgever moet zorgen dat
 - a. de BHV wordt geleid door een Hoofd BHV
 - b. er 1 vaste BHV'er is per afdeling
 - c. er BHV is als er wordt gewerkt
5. Wat wordt er geïnventariseerd met een RI&E?
 - a. de positieve gevolgen van het installeren van een brandmeldinstallatie
 - b. het aantal mogelijke inzetten van de BHV per jaar
 - c. mogelijke gevaren en een inschatting van de kans dat deze voorkomen
6. Wat wordt bedoeld met de 'voorpostfunctie' van de bedrijfshulpverlener?
De bedrijfshulpverlener
 - a. biedt hulp totdat professionele hulpverleners ter plaatse zijn
 - b. vervult de rol van bemiddelaar tussen de diverse instanties
 - c. wordt altijd als eerste gealarmeerd
7. Een bedrijfshulpverlener moet als hij een slachtoffer aantreft, werken volgens de algemene hulpverleningsregels.
Wat heeft daarbij de HOOGSTE prioriteit?
 - a. het slachtoffer helpen op de plaats waar hij ligt
 - b. nagaan wat er gebeurd is en wat het slachtoffer mankeert
 - c. op gevaar letten
8. Wat moet een BHV'er doen bij een ongeval in afwachting van de ambulance?
 - a. de toestand van het slachtoffer stabiliseren
 - b. het slachtoffer altijd toedekken om afkoeling te voorkomen
 - c. zorgen dat het slachtoffer niet uitdroogt
9. Hoe moet een incident worden gemeld?
 - a. door 0900-8844 te bellen
 - b. door de direct leidinggevende te bellen
 - c. door het interne alarmnummer of 1-1-2 te bellen
10. Wat is de taak van een Bedrijfsopvangteam?
 - a. nazorg bieden aan medewerkers na een incident
 - b. opvangen van journalisten die willen rapporteren over een incident
 - c. opvangen van professionele hulpverleningsdiensten

Nederlands Instituut voor Bedrijfs hul pverlening

Het **Oranje** Kruis

NEDERLANDS INSTITUUT
FYSIEKE VEILIGHEID Nibra

Het Nederlands Instituut voor Bedrijfs hul pverlening (NIBHV) is opgericht op initiatief van het Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding (Nibra) en Het Oranje Kruis.

Het NIBHV houdt zich bezig met het produceren van kwalitatief hoogwaardige producten op het gebied van de bedrijfs hul pverlening.

In dit boek worden de basisvaardigheden behandeld die de bedrijfs hul pverlener nodig heeft om zijn taken uit te voeren.

NIBHV

Hoofdweg 240
3067 GJ Rotterdam
Postbus 8714
3009 AS Rotterdam
T 010 289 28 88
F 010 289 28 80
bhv@nibhv.nl
www.nibhv.nl